

Dyslexie Centraal – NKD Beleidskader Poortwachter

Evelien Krikhaar

Poortwachtersdag 8 februari 2024

Dyslexie
Centraal

15 jaar vergoedingsregeling dyslexie!

2009: Vergoedingsregeling Dyslexie,

via basispakket ziektekostenverzekeringen

2015: Vergoedingsregeling EED in jeugdzorg

via gemeenten

2022: EED wordt ED (PDDDB 3.0)

'poortwachter(srol)'

voor bepalen van toegang tot de vergoede zorg

2024: Poortwachtersdag DC – NKD

De vergoeding en de rol van de school

Vanaf 1 januari 2009 komen diagnostiek en behandeling van ernstige dyslexie in het basispakket van de zorgverzekering. De vergoedingsregeling wordt stapsgewijs ingevoerd in de periode t/m 2013. De vergoede zorg in verband met ernstige dyslexie geldt in principe voor leerlingen van 7 jaar en ouder in het primair onderwijs en leerlingen van 7 t/m 13 jaar in het speciaal onderwijs. Stapsgewijze invoering betekent concreet dat ouders in 2009 aanspraak kunnen maken op vergoeding van de zorg wanneer deze zorg aanvangt vóór de negende verjaardag van hun kind. Elk kalenderjaar wordt deze leeftijdsgrens met een jaar opgetrokken, totdat in 2013 de zorg wordt vergoed voor alle leerlingen in het primair onderwijs van 7 jaar en ouder en leerlingen in het speciaal onderwijs van 7 t/m 13 jaar.

De vergoede zorg geldt voor leerlingen met ernstige, enkelvoudige dyslexie. Dat wil zeggen dat er bij deze leerlingen, naast dyslexie, geen sprake is van een of meer andere (leer)stoornissen (co-morbiditeit). Is dat wel het geval, dan hebben deze leerlingen uiteraard recht op goede zorg, maar niet op vergoede zorg in het kader van deze regeling.

Als ouders aanspraak willen maken op vergoeding van diagnostiek en behandeling bij ernstige dyslexie, moet de school het leerlingdossier leveren waarmee het vermoeden van (ernstige) dyslexie wordt onderbouwd.

Goed (lees)onderwijs doet er toe!

Scholen hebben een belangrijke taak bij de aanpak van leesproblemen en dyslexie. Met effectief leesonderwijs zorgt de school ervoor dat een kind met (ernstige) leesproblemen verzekerd kan zijn van ondersteuning tijdens de hele schoolloopbaan. Al dan niet met behulp van behandeling door een dyslexiebehandelaar wanneer er sprake is van ernstige dyslexie.

2009

VERGOEDING VAN DIAGNOSTIEK EN BEHANDELING VAN ERNSTIGE DYSLEXIE BIJ KINDEREN IN HET PRIMAIR EN SPECIAAL ONDERWIJS

Signaleren en begeleiden

Dyslexie is een lees- en/of spellingprobleem dat zich als eerste op school manifesteert. De aanpak van lees- en spellingproblemen is primair de verantwoordelijkheid van scholen. De school zal de kinderen van wie het vermoeden bestaat dat zij (ernstige) dyslexie hebben, moeten signaleren. Via signaleren en intensief begeleiden stelt de school leerachterstand en didactische resistentie vast. Het *Protocol Dyslexie Diagnostiek & Behandeling (voor de Zorg)* verwijst naar de *Protocollen Leesproblemen en Dyslexie (voor het Onderwijs)* waar scholen handreikingen kunnen vinden om dit effectief en verantwoord te doen:

- *Protocol Leesproblemen en Dyslexie* (H. Wentink & L. Verhoeven, 2003; vierde herziene druk)
- *Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor groep 5-8* (H. Wentink & L. Verhoeven, 2004)
- *Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor het Speciaal Basisonderwijs* (E. Wouters & H. Wentink, 2005)
- *Organisatorisch continuüm voor de zorgroute van leerlingen met leesproblemen en dyslexie* (C. Struiksmá, 2005)

Voor ouders is de aanpak uit de *Protocollen Leesproblemen en Dyslexie* overzichtelijk terug te vinden in het boekje *Houvast bij leesproblemen en dyslexie* (A. Paternotte, 2007).

- Achterstand wordt vastgesteld in minimaal drie achtereenvolgende meetmomenten.
- Didactische resistentie betekent dat ondanks 15 à 20 weken didactisch adequate hulp volgens het *Protocol Leesproblemen en Dyslexie* de leerling bij de zwakste lezers vergeleken met de normgroep blijft.

Signaleren en begeleiden

Meetmoment 1
Interventie 1 (± 3 maanden)
Meetmoment 2
Interventie 2 (± 3 maanden)
Meetmoment 3

Vastleggen in leerlingdossier

⇔ toetsgegevens leerlingvolgsysteem
⇔ Uitvoering handelingsplan
⇔ toetsgegevens LVS + evaluatie handelingsplan
⇔ Uitvoering handelingsplan
⇔ toetsgegevens LVS + evaluatie handelingsplan

- Op basis van het leerlingdossier stelt de school in samenwerking met de ouders een onderbouwde motivering op voor vermoeden van (ernstige) dyslexie.

Gezondheidszorg inschakelen

Bij een vermoeden van ernstige dyslexie, kunnen ouders hun kind aanmelden voor diagnostiek en behandeling. Het *Protocol Dyslexie Diagnostiek & Behandeling (voor de Zorg)* stelt eisen aan de informatie die moet worden aangeleverd over het voortraject op school (zie kader). De school levert het leerlingdossier aan dat nodig is voor aanmelding bij de gezondheidszorg. Een leerlingdossier, voorzien van een argumentatie voor het vermoeden van (ernstige) dyslexie en getekend namens het bevoegd gezag van de school, is een noodzakelijke voorwaarde om voor vergoede zorg in aanmerking te komen.

De gekwalificeerde diagnosticus waar ouders hun kind aanmelden, beoordeelt op basis van het leerlingdossier of het vermoeden van dyslexie voldoende onderbouwd is. Wanneer dat het geval is, bepaalt deze op basis van het leerlingdossier en eigen diagnostisch onderzoek of er daadwerkelijk sprake is van ernstige, enkelvoudige dyslexie. Als de diagnose ernstige, enkelvoudige dyslexie wordt gesteld, bepaalt de diagnosticus welke behandeling het meest adequaat is.

Wat moet de school aanleveren in het dossier?

- basisgegevens uit het leerlingvolgsysteem
- beschrijving van het lees- en spellingprobleem
- signalering lees- en spellingproblemen: datum, toets (criteria, score), afgenomen door
- omschrijving van de extra begeleiding (doelen, duur, inhoud, organisatievorm, begeleider)
- resultaten van de extra begeleiding en beschrijving van gebruikte toetsen en normering
- vaststelling toenemende achterstand ten opzichte van de normgroep, met vermelding van gebruikte toetsen en normcriteria
- argumentatie voor het vermoeden van ernstige dyslexie: aantonen van didactische resistentie na geboden begeleiding van voldoende intensiteit en kwaliteit
- indien bekend, vermelding en beschrijving van eventuele andere (leer)stoornissen

Het dossier wordt getekend door de directeur namens het bevoegd gezag.

Afstemmen onderwijs, gezondheidszorg & ouders

Ongeacht de uitkomst van het diagnostisch onderzoek blijft de school verantwoordelijk voor een adequate ondersteuning en begeleiding van de leerling. Als bij een kind ernstige, enkelvoudige dyslexie wordt vastgesteld, is behandeling binnen de gezondheidszorg een mogelijkheid. De verwachting is, op basis van eerder onderzoek, dat gemiddeld 3 à 4 procent van de totale leerlingenpopulatie aanspraak kan maken op (vergoede) behandeling.

Voor een optimaal resultaat is het belangrijk dat de aanpak van de school en de dyslexiebehandelaar op elkaar worden afgestemd. Belangrijke momenten in deze afstemming zijn: na de diagnostiek en aansluitend op de evaluatiemomenten in de behandeling (na 3, 6, 12 en eventueel 18 maanden). Het initiatief hiertoe wordt genomen door de voor de behandeling eindverantwoordelijke psycholoog of orthopedagoog, met instemming van de ouders.

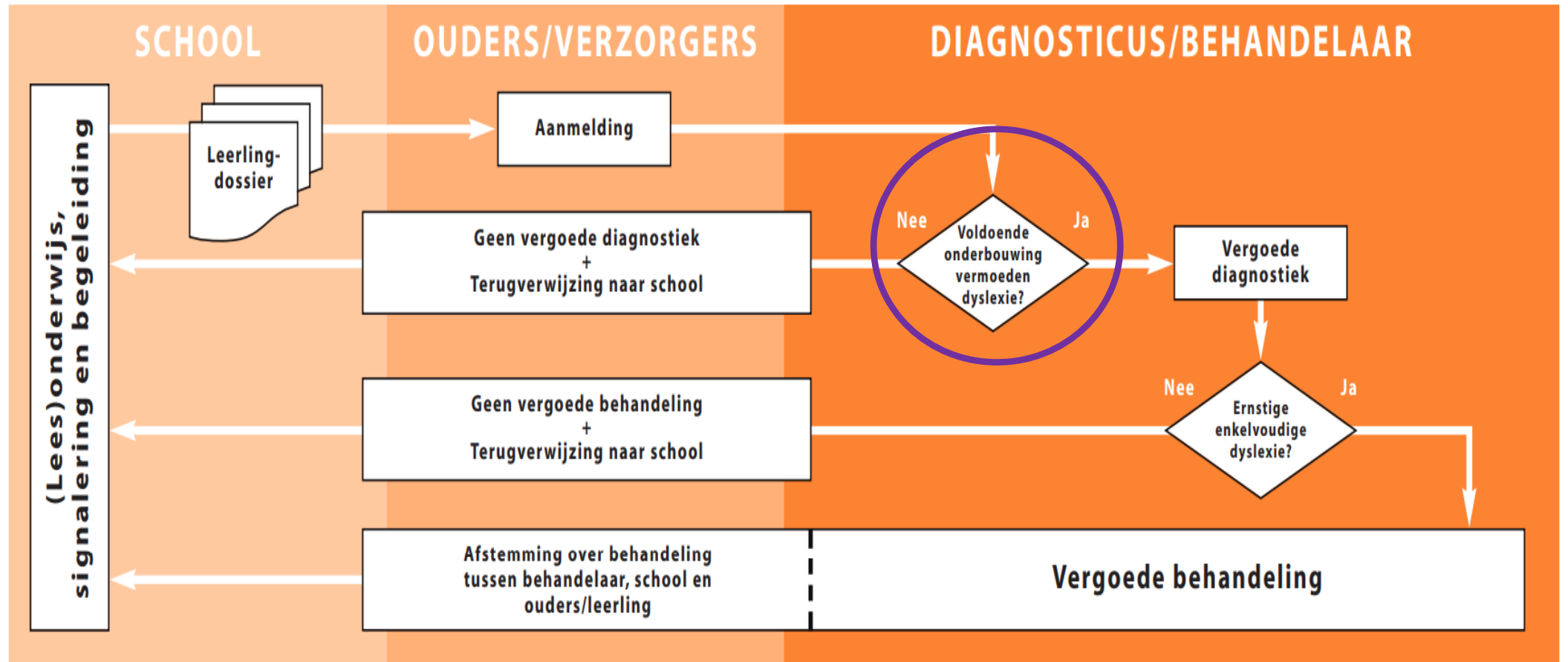
Masterplan Dyslexie (2004 - 2016)

- MPD: Landelijk programma van OCW – gericht op PO en VO
- Uitgevoerd door KPC en Expertisecentrum Nederlands, ism Oudervereniging Balans
- 2004: Protocollen Leesproblemen en dyslexie voor het onderwijs, ontwikkeld door Expertisecentrum Nederlands in opdracht van OCW
- Samenwerking onderwijs – zorg bij ernstige leesproblemen en dyslexie
- *In 2017 opgevolgd door Stimuleringsprogramma Aanpak Dyslexie – Dyslexie Centraal*

2009

Vergoedingsregeling dyslexie

De vergoeding in de praktijk

2009

Vergoedingsregeling dyslexie zorg

- Via gezondheidszorg: in basispakket ziektekostenverzekering
- Monitoring: via zorgverzekeraars
- Aanmelding vanuit onderwijs – onderbouwing vermoeden dyslexie
- Zorgaanbieder toetst op voldoende onderbouwing door school en bepaalt vervolgens de toegang tot regeling => **Poortwachtersrol**
- Zorgaanbieder declareert bij zorgverzekeraars
- Diagnosestelling: Ernstige Enkelvoudige Dyslexie (EED), op basis van 'Blomert protocol' PDDB
- Dyslexietyperend cognitief profiel: uitval op specifieke aspecten
- Twee definities / diagnoses dyslexie: Blomert (EED) en SDN (dyslexie)

2009

Vergoedingsregeling dyslexie onderwijs

Wat kan de school doen?

<p>Niveau 1: Goed leesonderwijs in klassenverband, inzet Protocol Leesproblemen en Dyslexie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kwaliteit instructiegedrag en klassenmanagement. 2. Juiste uitvoering van effectieve methodes voor aanvankelijk en voortgezet technisch lezen. 3. Gebruik leerlingvolgsysteem, met genormeerde toetsen rond technisch lezen en spelling. 	<p>Op alle niveaus is sprake van coaching van dyslectische leerlingen en betrekken van ouders</p>
<p>Ongeveer 25% van alle leerlingen heeft meer instructie en begeleiding nodig. Dit zijn de leerlingen die D- en E-scores behalen op genormeerde leestoetsen.</p> <p>Niveau 2: Extra zorg binnen de groep door de groepsleerkracht, inzet Protocol Leesproblemen en Dyslexie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 4. Differentiatie bij het technisch leesonderwijs, zoals verlengde instructie en extra leestijd. 	
<p>Ongeveer 10% van alle leerlingen heeft niet voldoende aan begeleiding op niveau 1 en 2. Dit zijn de leerlingen die E-scores behalen op genormeerde leestoetsen.</p> <p>Niveau 3: Specifieke interventies uitgevoerd en/of ondersteund door zorgspecialisten in de school. Voorbeelden zijn Connect, Ralfi en Radslag.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 5. Vaststellen van leerlingen met ernstige leesproblemen (zwakste 10% op basis van genormeerde toets). Op het individu gerichte en geïntensiveerde ondersteuning. 6. Vaststellen van achterstand en hardnekkigheid van het leesprobleem; vermoeden van (ernstige) dyslexie (± 3 à 4%). 	
<p>Ongeveer 3 à 4% van alle leerlingen profiteert hiervan onvoldoende.</p> <p>Niveau 4: Diagnostiek en behandeling in de gezondheidszorg, in afstemming met school en ouders.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 7. Vaststellen van (ernstige) dyslexie op basis van psychodiagnostisch onderzoek. 8. Gespecialiseerde dyslexiebehandeling binnen de gezondheidszorg, waarbij met de school wordt samengewerkt (geïntegreerd begeleidings-/behandelplan). 	

2009

Vergoedingsregeling dyslexie onderwijs

- **Protocollen Leesproblemen en Dyslexie (PLD)**, ontwikkeld door EN iov OCW / Masterplan Dyslexie
- **Continuüm van zorg** (Struiksma) - Ondersteuningsniveaus
- Onderbouwen vermoeden dyslexie: ernst en hardnekkigheid
- **Ernst:** < 10% lezen of <16% lezen + <10% spellen
- **Hardnekkigheid:** blijvende achterstand ondanks adequate ondersteuning (ingevuld volgens PLD en Continuüm van Zorg)
- 3 x E....

Continuüm van Zorg (Struiksma, 2005)

Zorgniveau	Onderwijs-continuüm	Continuüm van zorg	Wie?	Hulp op dit niveau
Niveau 1	Basis-arrangement	Goed lees- en spellingonderwijs in klassenverband 1 Kwaliteit instructiegedrag en klassenmanagement 2 Juist gebruik van effectieve methodes voor lezen en spellen 3 Gebruik leerlingvolgsysteem	Groeps-leerkracht	Goed lees- en spellingonderwijs met aandacht voor verschillen in leerbehoeften
Niveau 2	Intensief arrangement	Extra zorg in de groepssituatie door uitbreiding van instructie- en oefentijd 4 Vaststellen van potentiële uitvallers en aanpak binnen de klas	Groeps-leerkracht	Intensivering van lees- en/of spellingonderwijs door uitbreiding van instructie- en oefentijd
Niveau 3	Zeer intensief arrangement	Specifieke interventies ondersteund en/of uitgevoerd door de zorgspecialist in de school 5 Vaststellen leerlingen met ernstige lees- en/of spellingproblemen en instructie individueel of in kleine groepjes 6 Vaststellen van achterstand en hardnekkigheid: vermoeden dyslexie	Groeps-leerkracht en/of leesspecialist	Verdere intensivering van het lees- en/of spellingonderwijs door inzet van specifieke interventies
Niveau 4	Zeer intensief arrangement + zorg	Diagnostiek en behandeling in zorginstituut 7 Vaststellen van dyslexie (psychodiagnostisch onderzoek) 8 Gespecialiseerde dyslexiebehandeling	Externe behandelaar	Externe behandeling

Ondersteuning bij lezen en spellen op school

Bij leerlingen met lees- en spellingproblemen is intensieve en passende begeleiding in het onderwijs nodig. Tijdens de begeleiding komt er zicht op het tempo waarin de vaardigheid van de leerling groeit en op de hardnekkigheid van eventuele problemen. Hierbij wordt ondersteuning geboden op verschillende niveaus. Om hiermee aan de slag te gaan zijn er verschillende handreikingen en andere documenten ontwikkeld en te vinden op www.dyslexiecentraal.nl

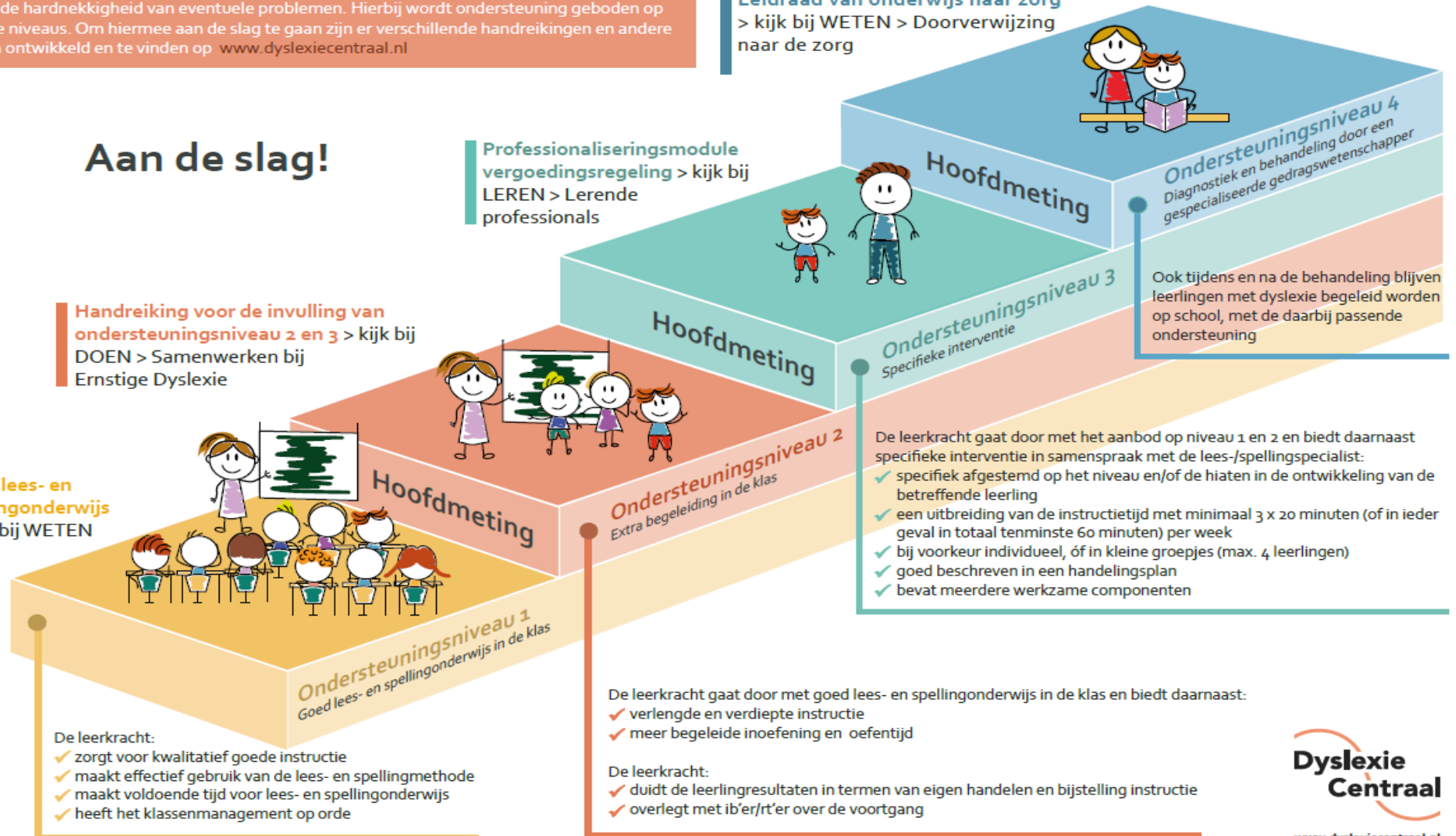
Leidraad van onderwijs naar zorg
> kijk bij WETEN > Doorverwijzing
naar de zorg

Aan de slag!

Professionaliseringsmodule
vergoedingsregeling > kijk bij
LEREN > Lerende
professionals

Handreiking voor de invulling van
ondersteuningsniveau 2 en 3 > kijk bij
DOEN > Samenwerken bij
Ernstige Dyslexie

Goed lees- en
spellingonderwijs
> kijk bij WETEN

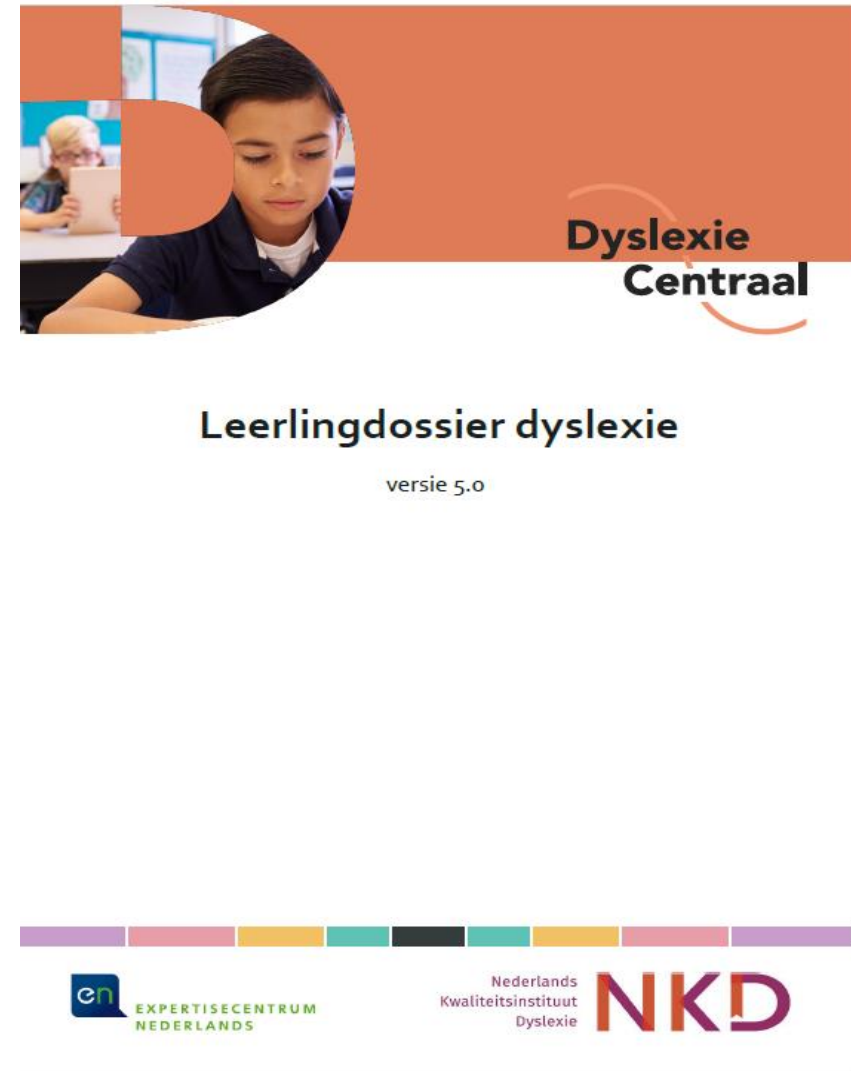
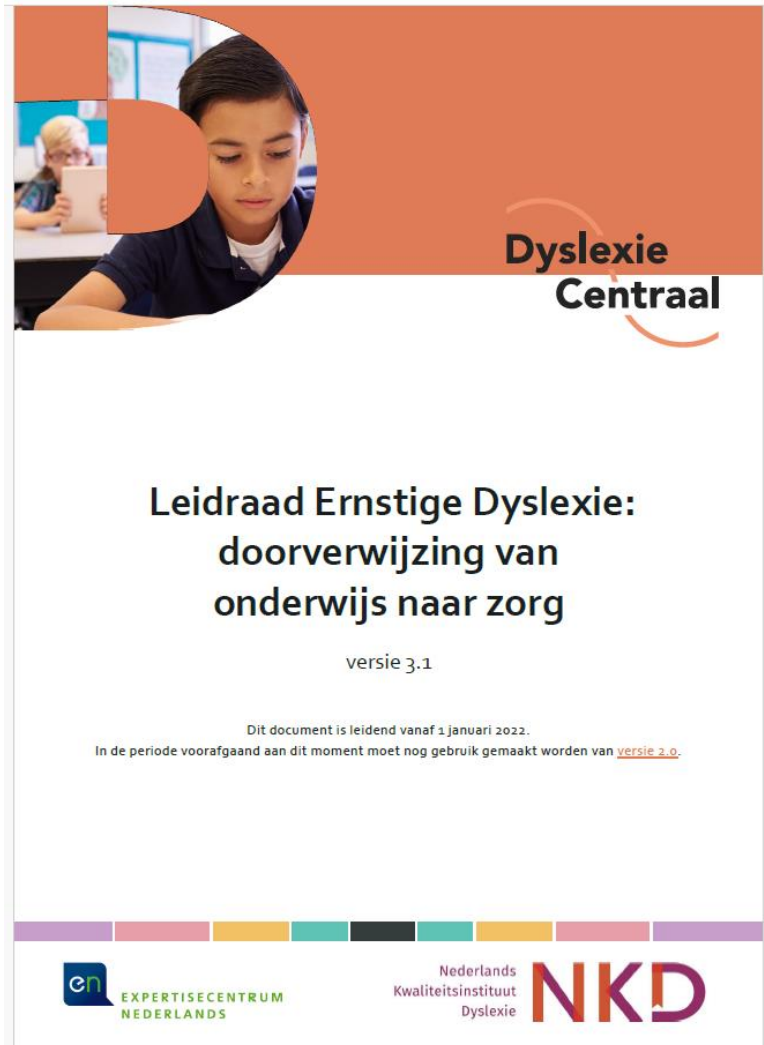

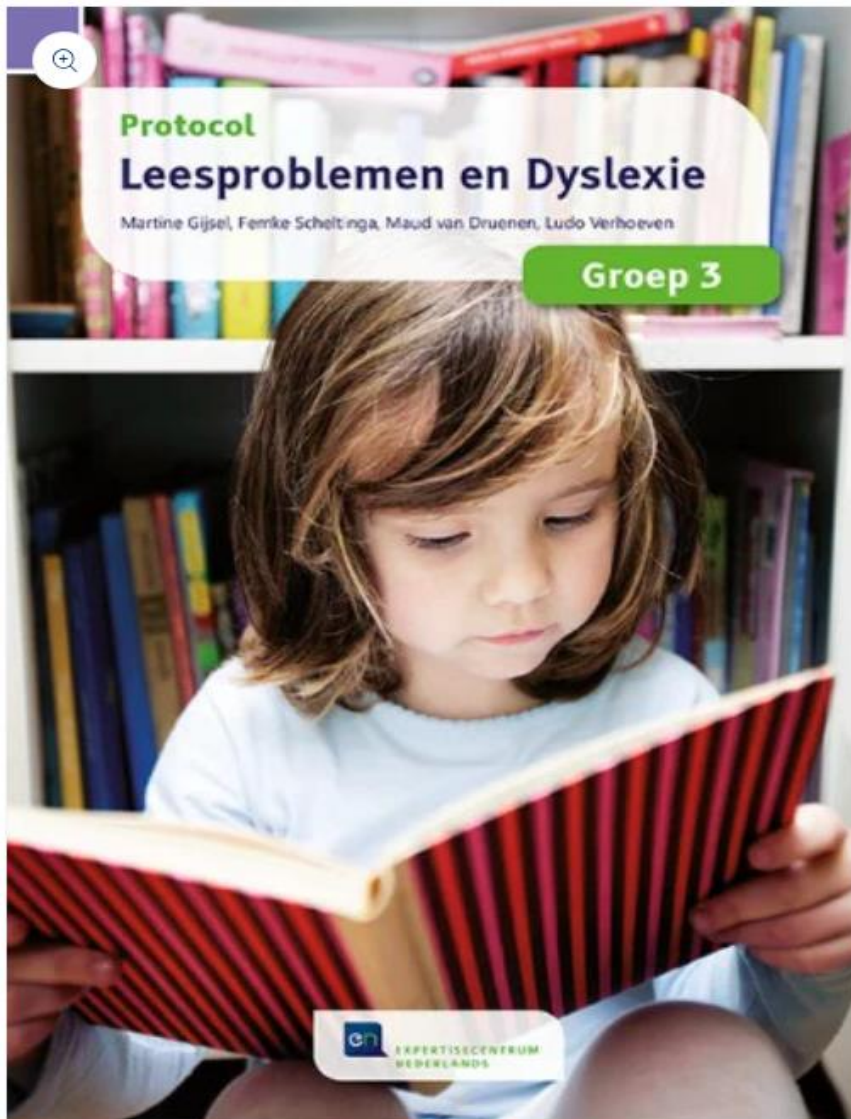
Samenwerken bij EED: documenten

Opgesteld door MPD – NKD – EN – later ook Dyslexie Centraal:

- **Leidraad** Ernstige (Enkelvoudige) Dyslexie van onderwijs naar zorg
- **Format Leerlingdossier** Dyslexie
- Protocollen Leesproblemen en Dyslexie (PLD)
 - ➔ **Handreiking voor de invulling van ON2, 3 en 4** bij lees-/spellingproblemen en dyslexie (2018, 2022)

Samenwerken bij EED: documenten

Handreiking voor de invulling van ondersteuningsniveau 2, 3 en 4 bij lees-/spellingproblemen en dyslexie

versie 3.1

2015

Vergoedingsregeling EED in Jeugdzorg via gemeenten

- Dyslexiezorg in 2015 mee in de transitie van de jeugdzorg van de centrale overheid naar de gemeenten
- Aanbevelingen vanuit het veld: blijf dyslexiezorg inrichten en hanteren volgens de reeds ingezette koers en conform de afspraken over samenwerking tussen onderwijs en zorg mbt proces en kwaliteit – factsheet EED
- Poortwachtersrol blijft nog belegd bij zorgverlener / dyslexiepraktijk
- Gemeenten verantwoordelijk voor inkoop en toezicht op kwaliteit van zorg
- Monitoring.....?!

2017 - Aanleidingen beleid OCW / VWS

- Bevindingen uit verschillende evaluaties en peilingen in onderwijs en zorg (in periode 2013 – 2016):
 - Aantreffen van ontorechte dyslexieverklaringen / diagnoses
 - Overschrijding van op basis van prevalentie (3-5%) verwachte aantal leerlingen in vergoede dyslexiezorg
 - Daarnaast ook leerlingen met ernstige dyslexie in onderwijs die niet of niet tijdig gesignaleerd worden en/of niet adequaat ondersteund worden

2017 Kamerbrief OCW-VWS: Aankondiging beleidsmaatregelen dyslexie

Directe aanleiding

OCW & VWS: zorgen over onterechte dyslexie diagnoses

OCW: zorgen over passende ondersteuning bij leesproblemen en dyslexie

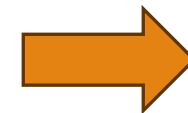
Oudervereniging Balans: zorgen over onvoldoende inzet ICT-hulpmiddelen

Drie maatregelen

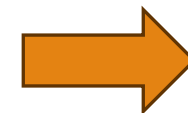
Onderzoek naar de kwaliteit van dyslexieverklaringen (*rapport 2018*)

Opzet brede vakinhoudelijke richtlijn dyslexie (*looptijd 2017-2019*)

Stimuleringsprogramma (*looptijd 2018 – 2021*)

BVRD (2021)

Dyslexie Centraal

Beleidsdocumenten: Rol Poortwachter

- **Leidraad Ernstige Dyslexie van onderwijs naar zorg:** zorgverlener kan (in rol van poortwachter) bij beoordeling aanmelding voor toegang tot vergoede zorg indien nodig **beredeneerd afwijken**
- **Handreiking voor gemeenten en swv voor samenwerking bij ernstige dyslexie (2019):**

bevat oproep: poortwachtersrol uitbreiden

- niet alleen beoordelen dossiers, maar ook **onderbouwde terugkoppeling** bij niet ontvankelijk verklaarde dossiers en zo nodig **advisering** aan onderwijs en ouders voor zowel proces als inhoudelijke kwaliteit van voortraject in onderwijs
- aanbeveling voor **monitoring** (beschikbaarheid stuurgegevens)

2019

**Handreiking EED voor gemeente en swv
(OCW – VWS)**

Samenwerken bij ernstige enkelvoudige dyslexie

Handreiking voor samenwerking tussen de gemeente
en het samenwerkingsverband passend onderwijs

In opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Auteur dr. D. Wienke

2019 – Handreiking EED voor gemeente en swv

- Aandachtspunten voor sturing en bewaking
 1. Afstemming van beleid
 2. Goede informatievoorziening door SWV en gemeente
 3. Tijdige signalering van lees- en spellingproblemen
 4. Beschikken over procesbeschrijving (of routekaart) dyslexie / EED
 5. **Het regelen van een poortwachtersfunctie**
 6. Systematische en tijdige feedback

2019 – Handreiking EED voor gemeente en swv

- **Het regelen van een poortwachtersfunctie**
 - Duidelijk doel en taak
 - Heldere positionering - voorbeelden:
 - A) bij SWV via ambulante begeleider (SWV Waterland)
 - B) bij SWV via een dyslexieteam (SWV De Meijerij)
 - C) zonder poortwachter: zorgaanbieder toetst dossiers (Alphen, Nieuwkoop, Kaag)
 - Beschikbaarheid van stuurgegevens
 - **Competenties poortwachter**

2019 – Handreiking EED voor gemeente en swv

Competenties poortwachter

De poortwachter moet:

- onafhankelijk kunnen opereren van de scholen en de zorgaanbieders
- in staat zijn tot het (laten) maken van een vakinhoudelijke afweging over welke ondersteuning of zorg nodig is wat betreft alle aspecten van dyslexie en EED
- de aanvragen / leerlingdossiers kunnen beoordelen conform de landelijk vastgestelde richtlijnen en protocollen
- veranderkundige, pedagogische en onderwijskundige vaardigheden beheersen, zoals bemiddelend (en soms ondersteunend) willen en kunnen zijn naar de intern begeleider om de niveaus 2 en 3 op orde te hebben, maar ook normatief durven te zijn naar de school ('critical friend')

2023 – Verbeterplan Aanpak Dyslexie (OCW-VWS)

- Verbeterplan met 6 maatregelen – OCW (ism VWS)
- Bijlage bij Kamerbrief Minister van Onderwijs Dijkgraaf, juli 2023
- Inhoud brief: reactie op moties mbt onderzoek naar mogelijkheid overheveling dyslexiezorg naar het onderwijs
- Besluit: niet overhevelen, maar verbeteren van de huidige situatie
- **Maatregel 2: stimuleren van de inzet van een onafhankelijke poortwachtersfunctie**

2023 – Verbeterplan Aanpak Dyslexie (OCW-VWS)

Maatregel 2: Stimuleren van de inzet van een onafhankelijke poortwachtersfunctie

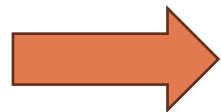
- Gesprekken met gemeenten en swv voeren en hierbij verwijzen naar Handreiking 2019
- Heldere functieomschrijving met taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van poortwachter kan hierbij helpen
- Belangrijk dat toegang tot de ED-zorg gestuurd en bewaakt wordt via een poortwachtersfunctie (via 1 persoon of meerdere personen of organisatie)
- Bredere invulling poortwachtersfunctie mogelijk als deze ook beschikt over stuurgegevens (aantal aanvragen, over- en onderschrijdingen van het prevalentiecijfer) => Datamonitoring
- (Nog) niet ingevulde poortwachtersfunctie: meer kans dat er onterecht naar ED-zorg wordt verwezen, maar ook dat tijdige signalering van dyslexie en mogelijk ED ontbreekt
- Afhankelijk van lokale of regionale afspraken rond de poortwachtersrol kan de poortwachter de school ondersteunen bij het invullen van ON 2 en 3

2024 – Poortwachtersbijeenkomst

- Praten over invulling poortwachtersrol
- Werkelijke situaties – gewenste situaties
- Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden
-

2030 – Toekomstdromen.....?

- Hoe ziet de poortwachtersrol er in 2030 uit....
 - Invulling: taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden?
 - Positionering?
 - Effect / kwaliteitsimpuls in zowel onderwijs als zorg?
 - ...

Laat vandaag je stem horen!